Jõudluskontrolli andmete põhjal udarariskide varajase avastamise assistent

Triaaži ettepanekud veterinaarile, farmijuhile ja tulemuste esitlus ettevõtte tegevjuhile

EPA maamess
Looma tervise analüüsija: „Udaratervise aruanne”
Indrek Grossthal – Selja OÜ, arendusprojektide juht

Väljakutse: riskid jäävad andmerohkuses märkamata

Andmeid on palju	Loomapõhine SRA ajalugu ja tootmisandmed on eri failides. Üksik kõrge näit võib suure pildi varju jääda.
Muster vajab aega	Uus SRA tõus, korduv risk ja madal toodang vajavad eri tähelepanu. Kuude ning laktatsioonifaaside võrdlus võtab aega.
Rollid vajavad valikut	Veterinaar vajab ülevaatuse järjekorda. Farmijuht vajab tööplaani. Tegevjuht vajab trendi ja kulude vaadet.
Eesmärk	Koostada igal kuul kontrollitav riskinimekiri ning siduda leid vastutaja, tegevuse ja tulemusega.

Tehisaru aitab andmeid sõeluda. Looma kliiniline hindamine ja raviotsus jäävad veterinaarile.

Tööriist: ChatGPT assistent ja Exceli andmed

Rakendused	ChatGPT ja kohandatud juhised „Looma tervise analüüsijale”. Excel lähteandmete ning raporti jaoks. PowerPoint tulemuse esitamiseks.
Kasutatud info	Mitme farmi kontroll-lüpsi failid ja SRA ajalugu. Loomatunnus, laktatsioon, laktatsioonipäevad, piimatoodang ja proovide kuupäevad.
Mida assistent teeb	Kontrollib andmeid, võrdleb loomi oma farmi ja laktatsioonigrupiga ning koostab riskirühmad, kuutrendi ja rollide tööjärjekorra.

Projekti etapid: eesmärk, andmed, juhised, proovianalüüs, veterinaari tagasiside ja igakuine uuendus.

SRA = somaatiliste rakkude arv. Puuduv proov jääb hindamata, ravi- ja prakeerimisotsused teeb inimene.

375 riskisignaali, neist 118 kõrgema prioriteediga

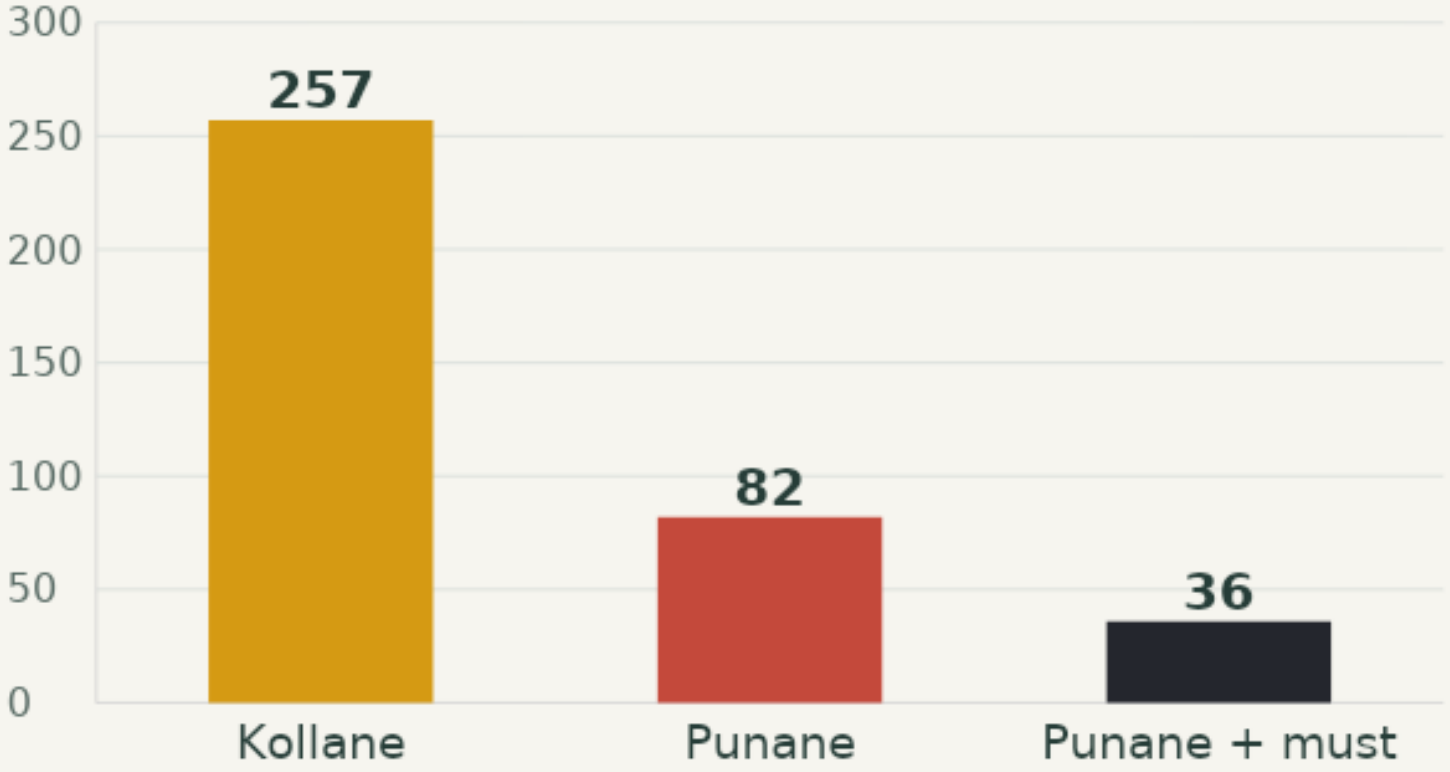

15,7%

kõigist 2 386 kirjest on riskisignaaliga

366

kirje riskiseisund jääb hindamata

September 2026, neli farmi. Riskisignaal hõlmab SRA ja laktatsiooni keskmise toodangu reegleid.

SRA riskitrend liigub farmides eri suunas

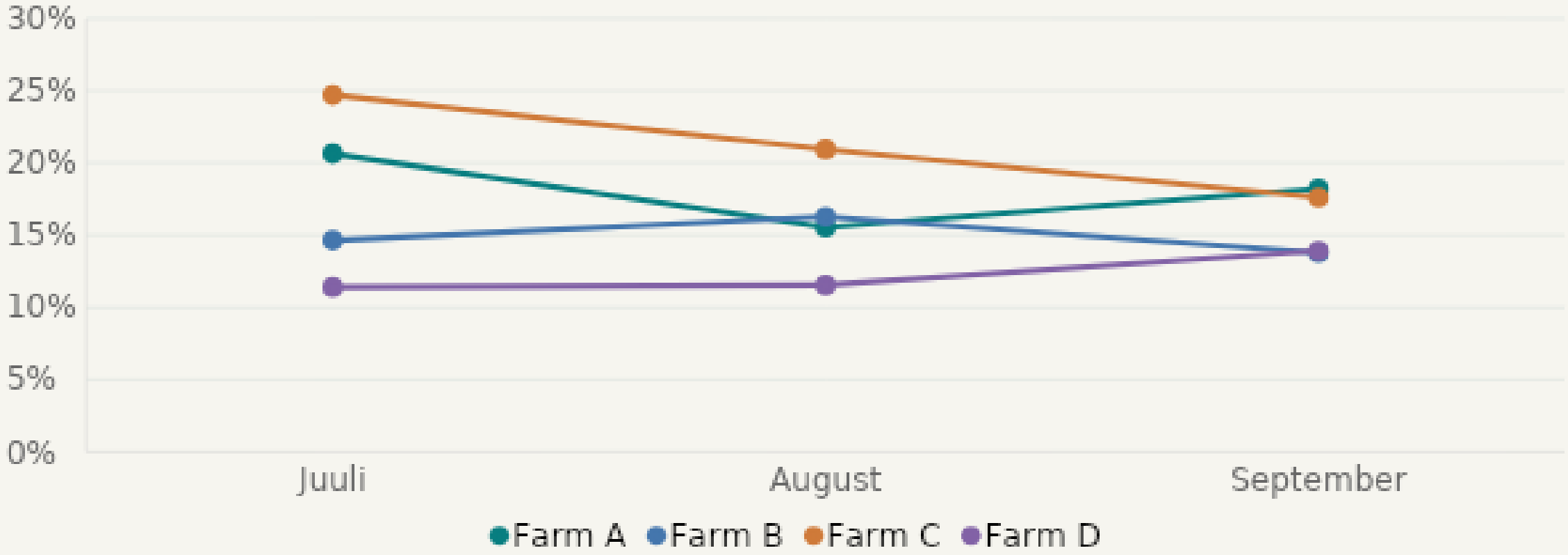

Augustist septembrisse: A +2,7 pp B −2,5 pp C −3,3 pp D +2,4 pp

SRA risk prooviga loomade hulgas. pp = protsendipunkt. Valimid erinevad, mõju ei ole tõendatud.

Alla eesmärgi toodangu tuvastamine

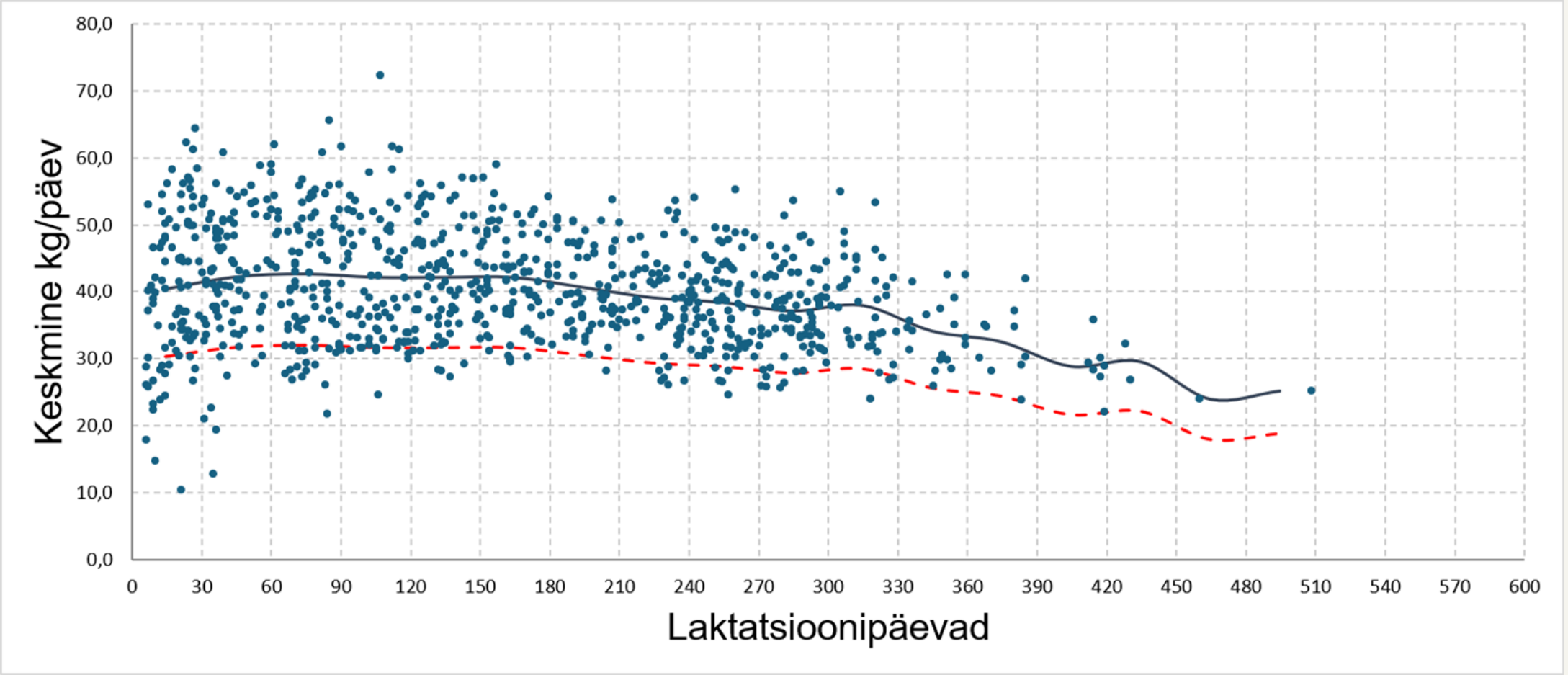

Jälgida alla joone tootvaid loomi ning samuti suur laktatsioonipäevade arvuga loomi.

Üks aruanne, eri rollide triaaž

Roll	Assistendi ettepanek	Inimese otsus
Veterinaar	36 punane + must, seejärel 82 punast. Nähtavale SRA ajalugu ja signaali põhjus.	Udara ülevaatus, lisaproovi vajadus, diagnoos ja ravi.
Farmijuht	Tööjärjekord koos vastutaja ja tähtajaga. Korduvad riskid enne uusi.	Looma leidmine, registri kontroll, töö korraldamine ja tehtu märkimine.
Tegevjuht	Farmide trend, riskituumiku muutus ja tegevuste rahaline mõju.	Ressursid, ennetuse prioriteedid ning tulemuste ülevaatus.

Kliinilised sümptomid käivitavad farmi veterinaarse tegevuskava kohe, sõltumata kuuaruande foorist.

Tulemus, ajavõit ja edasiarendus

Tulemus täna	Ühtne kuuaruanne, riskirühmade tööjärjekord ja eri rollide vaated. Mõõdetud ravi-, piima- või ajasäästu veel ei ole.
Ajasäästu näide	Kui senine töö võtab 6 tundi ja assistendiga koos kontrollimisega 2 tundi, vabaneb 4 tundi nädalas ehk 67% tööülesandest.
Oodatav mõju	Vähem korduvaid udarariske ja piimakadu. Kaudselt rohkem aega tegevusteks ning loomade parem püsimine karjas.
Edasiarendus	Päevased lüpsiandmed ja ravilogid, automaatne andmeimport ning piloot, mis mõõdab valesignaale, ajakulu ja tegelikku mõju. Eraldi välja tuua loomad keda on fookusesse tõstetud aga ilmuvad ikka tabelisse.

Aega ei ole mõõdetud. 6 ja 2 tundi on näidiseeldused.

Oodatav otsene ja kaudne mõju

Mõju	Jälgitav näitaja	Tööeeldus	Rahaline eeldus*
Otsene	SRA risk prooviga loomadel	−3,2 pp	3 200 €
Otsene	Risk kõigil kolmel kuul	−20%	3 000 €
Otsene	Müügikõlblik piim	+1%	1 900 €
Otsene	Toodang kg/päevas	+3%	12 000+ €
Kaudne	Analüüsi tööaeg ja kvaliteet	Ajakulu mõõtmata	Rohkem aega tegevusteks
Kaudne	Loomade püsimine karjas	Mõju mõõtmata	Välditud sundprakeerimine

*Sihtnäited. € summade periood ja kulualus vajavad kinnitamist. Mõjud võivad kattuda.

Võimalik rahaline mõju kuus

Eeldus või tulemus	Ettevaatlik	Keskmine	Soodsam
118 prioriteetsest kirjest kasu saab	25%	50%	75%
Taastuv piim kasusaaja kohta	2 kg/päev	3 kg/päev	4 kg/päev
Lisamarginaal enne rakenduskulu	354 €	1062 €	2124 €
Rakenduse ja tegevuste lisakulu	500 €	500 €	500 €
Netomõju kuu ajaga	−146 €	562 €	1 624 €

Näidiseeldused: piim 0,38 €/kg, lisapiima muutuvkulu 0,18 €/kg.
Lisamarginaal = 118 × kasu saajate osakaal × kg/päev × 30 × 0,20 €/kg.

Stsenaarium, mitte saavutatud sääst. Ravi-, praakpiima- ja ajasäästu ei ole juurde liidetud.

Kokkuvõte ja neli soovitust alustajatele

Tuvasta kitsaskohad ja mõõdikud.
Aja- ja rahavõidu suurus selgub mõõtmisel.

01 **Üks selge probleem**
Vali korduv töö ja lepi kokku näitaja, mille muutust tahad mõõta.

02 **Kontrollitavad andmed**
Kirjelda ühikud ja riskireeglid ning kinnita tõlgendus veterinaariga.

03 **Leid saab tegevuse**
Määra vastutaja, tähtaeg ja tulemuse kontroll. Salvesta igal kuul ka tegelik ajakulu.

04 **Parenda edasi**
Otsi uued kitsaskohad ning parenda pidevalt. Tõsta eesmärke.

Alustuseks piisab olemasolevatest failidest ja kokkulepitud töökorraldusest.